

Decyzja
Prezydium KK
nr 21/23

ws. opinii o projekcie Komunikatu Komisji do PE, Rady, EKES i Komitetu Regionów
Wzmacnianie dialogu społecznego w UE: wykorzystanie pełnego potencjału do zarządzania
sprawiedliwymi przemianami COM (2023) 40 oraz opinii o projekcie Zaleceń Rady
dotyczących wzmocnienia dialogu społecznego w Unii Europejskiej COM(2023)38

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji Europejskiej zmierzającą do wzmocnienia dialogu społecznego na wszystkich szczeblach w Unii Europejskiej wyrażoną w projektach: Komunikatu do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego i Komitetu Regionów (COM(2023)40) oraz Zaleceń Rady (COM(2023)38). Jest oczywiste, że biorąc pod uwagę doświadczenia pandemii COVID-19 oraz skutków dla obywateli UE wojny rozpętanej przez Rosję, rola dialogu społecznego powinna zostać zasadniczo wzmocniona w odniesieniu do procesów decyzyjnych w krajach członkowskich jak i na szczeblu UE. Zaproponowane przez Komisję środki mogą się do tego przyczynić, przy czym powinno się dokonywać permanentnej ewaluacji efektów uzyskanych dzięki mechanizmom dialogu społecznego.

Obydwa dokumenty zawierają zapowiedzi szeregu inicjatyw mogących wzmocnić dialog społeczny, jednakże nie wszystkie kwestie są w nich jasno przedstawione i co za tym idzie, wymagają dogłębnej analizy ekspertów prawa pracy i stosunków przemysłowych, a także ponadgranicznej konsultacji związków zawodowych. W związku z tym NSZZ „Solidarność” na obecnym etapie prac przedstawia jedynie uwagi o charakterze ogólnym oraz odnoszące się do niektórych elementów obu projektów, nie wykluczając zgłoszenia kolejnych uwag, także w ramach konsultacji prowadzonych w ramach Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych.

Zdaniem Prezydium KK projekt Komunikatu dobrze diagnozuje elementy występujące w krajach członkowskich, które wpływają na jakość dialogu społecznego i autonomicznego, a co za tym idzie kształtowanie relacji między partnerami społecznymi. Potwierdza także,

ze niezmiennym uwarunkowaniem dla rozwoju dialogu jest wsparcie rokowań zbiorowych i promocja zawiązywania zakładowych i ponadzakładowych układów zbiorowych tak, aby objęci nimi byli także pracownicy o najsłabszej pozycji. Należy zadbać, aby interesy pracowników zatrudnianych w nowych formach pracy mogły być należycie reprezentowane. Trudno także nie zgodzić się z tezą, że dla dobrego funkcjonowania dialogu społecznego niezbędne jest stałe wsparcie budowania potencjału partnerów społecznych, a w szczególności związków zawodowych, przy wykorzystaniu środków Europejskiego Funduszu Społecznego +. Cenna jest propozycja ustanowienia koordynatora ds. dialogu społecznego przy każdej z dyrekcji generalnych Komisji Europejskiej. Pozwoli to na wzmocnienie rangi mechanizmu europejskiego dialogu społecznego. Prezydium KK potwierdza, że kluczem do właściwych konsultacji jest pełne zaangażowanie partnerów społecznych w kształtowaniu polityki w odpowiednich ramach czasowych niezależnie od szczebla dialogu (europejski, krajowy, branżowy) oraz przy wykorzystaniu rzetelnych i kompletnych informacji do tego niezbędnych.

W projekcie Komunikatu, Komisja słusznie zauważa konieczność wzmocnienia potencjału partnerów społecznych, zwłaszcza organizacji pracowniczych, wobec wyzwań zmieniającego się świata pracy, cyfryzacji oraz przemian gospodarczych. Wsparcie rozwoju organizacji reprezentujących interes pracowniczy jest kluczowe, aby tym przemianom towarzyszyło porozumienie i wzajemne poszanowanie interesów wszystkich stron dialogu. Dlatego konieczne jest uruchomienie linii budżetowych Komisji służących wspieraniu projektów organizowania pracowników. Tego w projekcie Komunikatu niestety zabrakło.

Zwracamy także uwagę, że projekt Komunikatu niewystarczająco odnosi się do sytuacji dialogu społecznego w państwach kandydujących do UE, w tym w Ukrainie, która jest państwem kluczowym w przyszłej geografii UE, ze względu na swój potencjał ludnościowy, a co za tym idzie, przyszły wpływ na europejski model społeczny po akcesji.

To co budzi nasze zaniepokojenie, to brak jednoznacznego wskazania w projekcie Komunikatu na konieczność łączności pomiędzy jakością europejskiego dialogu społecznego oraz tego, który ma miejsce na poziomie krajowym. Bez wskazania istotności takiego powiązania trudno będzie budować dialog społeczny wysokiej jakości na poziomie unijnym, w szczególności po spodziewanym rozszerzeniu UE.

W odniesieniu do projektu Zaleceń Rady dotyczących wzmocnienia dialogu społecznego w Unii Europejskiej (COM(2023) 38) Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” uznaje, że dokument ten stanowi krok w kierunku oczekiwanym przez ruch związkowy i odpowiada on na wyzwania, z którymi spotykają się polscy partnerzy społeczni,

w szczególności w zakresie zapewnienia właściwych jakościowo i czasowo konsultacji dotyczących interesów pracowników prowadzonych przez władzę publiczną z partnerami społecznymi.

Odnosząc się do relacji między dialogiem społecznym na poziomie UE oraz krajowym dialogiem społecznym pozytywne jest jednoznaczne wskazanie w projekcie Zaleceń, że Państwa członkowskie powinny aktywnie wspierać działania krajowych partnerów społecznych dotyczące wdrażania autonomicznych porozumień ramowych zawieranych na poziomie UE. Dotychczasowe doświadczenia NSZZ „Solidarność” pokazują, że takie wsparcie jest wręcz niezbędne w polskich uwarunkowaniach dialogu społecznego.

W zakresie oceny jakości dialogu społecznego w państwach członkowskich szczególnie ważne jest zaproponowane w końcowej części dokumentu opracowanie wspólnych wskaźników w celu monitorowania wdrażania zaleceń. Będzie to jednak trudne do realizacji, szczególnie w kontekście aktualności i porównywalności danych, którymi dysponują krajowe urzędy statystyczne oraz terminów badań na ich podstawie wykonywanych.

Działania nakreślone w projekcie Zaleceń są ambitne i mogą przyczynić się do zwiększenia rangi dialogu społecznego w państwach takich jak Polska, dlatego oczekujemy, że zostaną one zaakceptowane przez państwa członkowskie i systematycznie przez nie wdrażane tak, aby nie pozostały jedynie pustymi zobowiązaniami.

Gdańsk, 15 lutego 2023 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek